

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัญหาการปรับตัว และวิถีแก้ไขของนักเรียนประถมศึกษาครั้งนี้ ผลการวิจัย สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ 1) นักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ประสบปัญหาการปรับตัวและมีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกัน 2) การอบรมเลี้ยงดูสามารถ พยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาได้ โดยผู้วิจัยขออภิปรายผลใน ประเด็นสำคัญ ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัญหาการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษา วิถีแก้ไขและผลจากการแก้ไข

ตอนที่ 2 ความแตกต่างของปัญหา และความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน ประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบต่าง ๆ

ตอนที่ 1 ปัญหาการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษา วิถีแก้ไขและผลจากการแก้ไข

1.1 ปัญหาการปรับตัว

การศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนประถมศึกษามีปัญหาการปรับตัวน้อย และปัญหาที่ นักเรียนประถมศึกษาประสบมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัว รอง- ลงมา คือ ปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน ด้านครอบครัว ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และด้านความสัมพันธ์กับครู ตามลำดับ (ดูตารางที่ 3) ซึ่งต่างจากผลการวิจัยของ ชลธิรา โกศการิกา (2535) ที่ศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี พบว่า นักเรียนมีปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน ด้านเพื่อน ด้านครู และด้าน ครอบครัว อยู่ในระดับมากถึง 4 ด้าน และผลการวิจัยของ วรรณาทองนุ้ย (2523) ที่วิเคราะห์ ปัญหาของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า องค์ประกอบ ของปัญหาของนักเรียนที่มีความสำคัญที่สุด คือ ปัญหาด้านสังคม รองลงมา คือ ปัญหาด้านความ

ต้องการและการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ปัญหาด้านการเรียนและความสามารถทางสติปัญญา ปัญหาด้านบุคลิกภาพและปัญหาด้านครอบครัว ตามลำดับ รวมทั้ง พาสนา พลศิษฐ์ (2534) ได้สำรวจปัญหาการปรับตัวของวัยรุ่น กรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กวัยรุ่นตอนต้นประสบปัญหาการปรับตัวด้านโรงเรียนมากที่สุด และประสบปัญหาการปรับตัวที่บ้านและครอบครัว และด้านสุขภาพและพัฒนาการทางร่างกายน้อยที่สุด

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งพบว่านักเรียนประถมศึกษาที่มีปัญหาการปรับตัวทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับน้อย เป็นเพราะว่านักเรียนมีความสามารถในการปรับตัวได้ดี ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องมาจากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และสั่งสอนด้วยความรัก ความเข้าใจ และปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวเป็นปัญหาการปรับตัวที่เด็กประถมศึกษาประสบมากกว่าด้านอื่นๆ สามารถอภิปรายผลได้ว่า อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ส่วนมากถึงร้อยละ 39.1 ระบุว่าตนเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเอง ดังนั้น การที่บิดามารดาพยายามให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง เพื่อให้สามารถช่วยตัวเองได้เร็ว โดยอาจจะมิได้ชี้แจงเหตุผลให้เด็กเข้าใจถึงประโยชน์ของการที่สามารถช่วยตัวเองได้เร็ว ทำให้เด็กรับรู้เจตนาของบิดามารดาผิดไปได้ โดยอาจเข้าใจว่า บิดา มารดาไม่รักใคร่เอาใจใส่ หรือช่วยเหลือ และเกิดความรู้สึกว่าชีวิตไม่มีความสำคัญ ขาดความมั่นใจในตนเอง ประกอบด้วยพัฒนาการของวัย ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงจากเด็กชาย เด็กหญิง เข้าสู่วัยรุ่น ดังนั้น เด็กจึงต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และความรู้สึกนึกคิด ซึ่งอาจทำให้เด็กเกิดความสับสน ไม่แน่ใจ วิดกกังวล และขาดความมั่นคงทางด้านจิตใจ จนเกิดเป็นปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวขึ้นมากที่สุด ส่วนปัญหาการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาที่พบน้อยที่สุดคือ ปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครู แสดงว่าครูในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่มีคุณภาพ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม สอดคล้องกับผลการวิจัยของศูนย์พัฒนา การศึกษาแห่งชาติ (2533) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมในห้องเรียน พฤติกรรมของครูและพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา และพบว่าครูประถมศึกษามีน้ำเสียงและการพูดจาดี ท่าทางดี เป็นผู้นำ แสดงพฤติกรรมของผู้นำคุณธรรม และเป็นตัวอย่างที่ดี จากการศึกษาในรายละเอียดของปัญหาการปรับตัวแต่ละด้านพบว่า

ปัญหาการปรับตัวด้านครอบครัว นักเรียนประถมศึกษาประสบปัญหาพ่อแม่เข้มงวดกวดขันมากที่สุด รองลงมาคือ ทะเลาะกับพี่หรือน้อง และพ่อแม่ทะเลาะกัน ตามลำดับ (ดูตารางที่ 4) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย เรื่องปัญหาด้านการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ของ สมชาย วรดิเรก (2517) ที่พบว่าปัญหาด้านการปรับตัวของนักเรียนกับสถานภาพในครอบครัวที่นักเรียนพบมากที่สุด คือ บุคคลในบ้านทะเลาะวิวาทกันบ่อย รองลงมา คือ ทะเลาะกับพี่ ๆ น้อง ๆ และผู้ปกครองมักจะว่าเด็กได้เถียงเมื่อเด็กชี้แจงเหตุผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ เมื่อพิจารณาวัยของนักเรียนประถมศึกษา ชั้นปีที่ 5 และ 6 แล้ว จะเห็นว่าเด็กเริ่มพัฒนาเข้าสู่วัยรุ่น มีความคิดเห็นเป็นของตัวเอง และแสดงความคิดเห็นออกในรูปแบบการโต้แย้งความคิดเห็นของพ่อแม่ ครูอาจารย์ ซึ่งผลที่ได้รับคือถูกมองว่าเป็นเด็กดื้อรั้นเถียงคำไม่ตกปาก (ณรงค์ศักดิ์ ทะละภณ และ โอบูห์ วารักษ์, 2529) พ่อและแม่เองก็อาจจะเพิ่มความกดดันความประพฤติด้านต่าง ๆ มากขึ้นกว่าในวัยเด็ก แต่เนื่องจากเด็กวัยแรกเริ่มเป็นตัวของตัวเอง ไม่คล้อยตามพ่อแม่มากนัก จึงทำให้เด็กในวัยนี้มีความรู้สึก ว่า พ่อแม่กวดขันสำหรับการทะเลาะกับพี่หรือน้อง ที่นักเรียนประถมศึกษารายงานว่า ประสบกับปัญหานี้เป็นอันดับสองของปัญหาการปรับตัวด้านครอบครัว อาจเป็นเพราะยังมีความเป็นเด็กอยู่มาก ชอบเข้าหาหยอแหยะเดียวกันก็มีความรู้สึกกลัวว่าตัวเองจะเสียเปรียบ จึงมีการโต้เถียงหรือใช้วาจาต่อว่ากันไปมาทำให้เกิดเรื่องทะเลาะกันอยู่เป็นประจำ

ปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน นักเรียนประถมศึกษาประสบปัญหาแบ่งเวลาเรียน เล่น และการทำการบ้านไม่เหมาะสมมากที่สุด รองลงมา คือ ไม่มีสมาธิในการเรียน และทำการบ้านไม่ทันหรือทำไม่ได้ตามลำดับ (ดูตารางที่ 5) ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าเด็กในวัยนี้ยังไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตัวเองได้ดีนัก โดยเฉพาะเรื่องการแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ เด็กคงจะใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเล่นมากกว่า กิจกรรมการเรียนและการทำการบ้าน ซึ่งก็เป็นไปตามพัฒนาการของวัย ดังนั้น ครูจึงควรจัดโปรแกรมเพื่อฝึกนักเรียนให้รู้จักแบ่งเวลาได้อย่างเหมาะสม

ปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครู นักเรียนประถมศึกษาประสบปัญหาครูปฏิบัติต่อนักเรียนแต่ละคนไม่เสมอภาค มากที่สุด รองลงมา คือ ครูไม่เอาใจใส่และดูแลอย่างใกล้ชิด และครูลงโทษโดยขาดความยุติธรรม (ดูตารางที่ 6) แสดงว่านักเรียนประถมศึกษาคาดหวังให้ครูที่มีความยุติธรรม และเอาใจใส่ต่อนักเรียนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูอยู่แล้ว ที่จะต้องทำ

ตนให้นักเรียนรักและเชื่อถือ คิดว่าครูเป็นที่พึ่งได้ ดูแลเอาใจใส่ในสวัสดิการของนักเรียนด้วยจริงใจ สนใจนักเรียนทุกคน ไม่แสดงความรักที่เหลื่อมล้ำ ควรมีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อนักเรียนด้วยใจเป็นกลาง ไม่มีอคติ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2533) หรืออาจเป็นการรับรู้ของนักเรียนเอง เพราะเด็กในวัยประถมศึกษายังคงยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง และต้องการความรักความเอาใจใส่จากครูมาก ซึ่งเป็นไปตามพัฒนาการของวัย

ปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน นักเรียนประถมศึกษาประสบปัญหาเพื่อน

ล้อเลียนและกลั่นแกล้งมากที่สุด รองลงมา คือ ทะเลาะวิวาทกับเพื่อน และเพื่อนดูถูกเหยียดหยามตามลำดับ (คูตารางที่ 7) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรรณมา ทองนุ้ย (2523) ที่พบว่า ปัญหาการปรับตัวที่นักเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ประสบอยู่ในเกณฑ์ที่มากเป็นลำดับที่ 3 จากจำนวน 75 ปัญหา คือต้องการคำแนะนำที่เกี่ยวกับการคบเพื่อน และผลการวิจัยของ สมชาย วรดิเรก (2527) ที่พบว่าในปัญหาด้านการปรับตัวของนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กับเพื่อนนั้น นักเรียนร้อยละ 76.4 รายงานว่าประสบปัญหาเพื่อนชอบรังแก เมื่อพิจารณาพัฒนาการทางอารมณ์ และสังคมของเด็กในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 แล้ว จะเห็นว่า เป็นช่วงที่เริ่มใช้เวลาส่วนมากอยู่กับเพื่อนร่วมวัยมากขึ้น เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมต่าง ๆ จากเพื่อน เพื่อนเป็นผู้ที่ให้แรงเสริมขณะเดียวกันก็จะเป็นผู้ประเมินพฤติกรรม ให้คำติชม ฉะนั้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจึงสำคัญมาก และเป็นช่วงวัยที่เด็กมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย เมื่อมีอารมณ์โกรธอาจมีการต่อสู้กันทางร่างกาย หรืออาจดื้อว้าวจาโดยการล้อหรือตั้งสมญา พุดจาถากถาง ชู (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2533) ดังนั้นเด็กในวัยนี้จึงมักประสบกับปัญหาเพื่อน ๆ ล้อเลียน กลั่นแกล้ง ได้รับการดูถูกเหยียดหยาม และมีเรื่องทะเลาะวิวาทกันเป็นส่วนใหญ่

ปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวของนักเรียน นักเรียนประถมศึกษาพบกับปัญหา

อารมณ์ไม่มั่นคงมากที่สุด รองลงมา คือ ใช้น้ำใจไม่สุภาพ และขาดความมั่นใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามลำดับ (คูตารางที่ 8) จากผลการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวของนักเรียนประถมศึกษา เป็นไปตามพัฒนาการของวัย ซึ่งเด็กในวัยนี้จะโกรธง่าย ใจน้อย ร้องไห้เก่ง มีอารมณ์หวั่นไหวง่าย เปลี่ยนจากอารมณ์หนึ่งเป็นอารมณ์ตรงข้ามได้ง่ายอย่างไม่สมเหตุผลและคาดการณ์ไม่ได้ ทั้งนี้เพราะความไม่สมดุลของฮอร์โมน และนิสัยในการควบคุมอารมณ์ยังไม่มั่นคง (สุภา มาลากุล ณ อยุธยา, 2521) ส่วนการใช้ว้าวจาไม่สุภาพของเด็ก

ในวัยนี้อาจเกิดจากการเลียนแบบผู้ใหญ่หรือเพื่อน และการต้องการการยอมรับในการเข้ากลุ่มเพื่อน ดังนั้น เด็กจึงสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มด้วยการใช้ภาษาคำพูดที่แปลกแปลง เพื่อใช้กันเองในกลุ่มของตน อันเป็นเหตุให้ผู้ใหญ่มองว่าเด็กใช้ภาษาไม่สุภาพ ซึ่งตรงกับการรายงานของครูที่พบว่าเด็กพูดหยาบคายเป็นปัญหาที่ครูพบมากเป็นอันดับหนึ่ง จากการศึกษาของ สมชาย วรดิเรก (2517)

1.2 วิธีแก้ไขปัญหา

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักเรียนประถมศึกษาใช้วิธีแก้ไขปัญหาคือ 4 วิธีเพื่อแก้ไขปัญหการปรับตัวในทุกด้าน แต่วิธีแก้ไขปัญหที่นักเรียนใช้มากกว่าวิธีอื่นๆ คือวิธีการปรับปรุงตนเองโดยใช้แก้ไขปัญหการปรับตัวทั้งในด้านครอบครัว ด้านการเรียน และด้านบุคลิกภาพส่วนตัว (ดูตารางที่ 9, 10 และ 13) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นงลักษณ์ ยศสมบัติ (2533) ที่ได้วิเคราะห์ปัญหาและวิธีแก้ปัญหการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเขตการศึกษา 6 พบว่าวิธีแก้ไขปัญหการเรียนที่นักเรียนใช้มาก คือ 1) สนใจและตั้งใจเรียนขณะที่ครูสอน 2) ทักถามบ้านตามที่ครูสั่ง และ 3) ถามเพื่อนที่เรียนเก่งกว่า ซึ่งวิธีแก้ไขปัญหการเรียนที่นักเรียนใช้ทั้ง 3 วิธี ดังกล่าว ก็คือวิธีการปรับปรุงตนเองนั่นเอง เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของปัญหการปรับตัว คือ ด้านครอบครัว ด้านการเรียน และด้านบุคลิกภาพส่วนตัวของนักเรียน ทั้ง 3 ด้านแล้ว จะเห็นได้ว่าล้วนแล้วแต่เป็นปัญหการปรับตัวที่อาจเกิดขึ้นโดยมีสาเหตุมาจากตัวนักเรียนเอง และวิธีแก้ไขปัญหวิธีอื่น ๆ ไม่สามารถทำให้ปัญหาลดลงหรือหมดไปได้มากเท่ากับการแก้ไขปัญหด้วยวิธีการปรับปรุงตนเอง ซึ่งวิธีนี้นับได้ว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการแก้ไขปัญหการปรับตัว และเป็นไปตามหลักจิตวิทยาการปรับตัวที่ดี แสดงว่านักเรียนประถมศึกษา เป็นผู้ที่มีความสามารถคิดเหตุผลเชิงตรรกะ เข้าใจกฎเกณฑ์และเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สนใจปัญหาต่างๆ ที่จะต้องแก้ด้วยความคิดเหตุผล ถ้าแก้ได้ก็จะมีคามภูมิใจ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2533)

สำหรับปัญหการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครูนั้น ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนประถมศึกษาแก้ไขปัญหานี้ด้วยวิธีการยอมรับสภาพมากที่สุด (ดูตารางที่ 11) ซึ่งอาจเป็นเพราะครูเป็นผู้มีบทบาทและอำนาจมากที่สุดในโรงเรียน เป็นผู้จัดบรรยากาศสถานการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ่องอกงาม และมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ครูจึงเป็นทั้งพี่ เพื่อน พ่อแม่ แพทย์ รวมทั้งเป็นผู้พิพากษาด้วย (สุจริต เพียรชอบ, 2536) ยิ่งไปกว่านั้นจนบรรณนิยม

ประเพณีและวัฒนธรรมของไทยยังส่งเสริมให้ผู้มีอาวุโสต่ำกว่า แสดงความเคารพนับถืออ่อนน้อม ถ่อมตนต่อผู้มีอาวุโสสูงกว่า โดยเฉพาะครูซึ่งถือว่าเป็นผู้มีบุญคุณในการช่วยประสิทธิประสาทวิชา ความรู้ และอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี ดังนั้น แม้ว่าความยุ่งยาก หรือความคับข้องใจของนักเรียน ที่เกิดขึ้น จะมีสาเหตุมาจากครู นักเรียนก็ยังคงแก้ปัญหาด้วยการยอมรับสภาพ ซึ่งเป็นวิธีแก้ปัญหา ที่เกิดจากผู้ที่มีบทบาทและสถานภาพเหนือกว่า ที่สั่งคมยอมรับ และตัวนักเรียนเองก็รู้สึกปลอดภัย จากการถูกต่อต้านหรือประนามว่าเป็นคนก้าวร้าว ออกตัญญู ทั้ง ๆ ที่วิธีแก้ปัญหาด้วยการยอมรับ สภาพมิได้ช่วยทำให้ปัญหาความคับข้องใจของนักเรียนหมดไป และมีข้อการแก้ไขปัญหาที่สาเหตุของ ปัญหาอย่างแท้จริง

ส่วนปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนประถมศึกษา ใช้วิธีปรับปรุงตนเองและวิธีจัดการแก้ปัญหาโดยตรงมากกว่าวิธีอื่นๆ และใช้ในปริมาณที่ใกล้เคียง กัน (ดูตารางที่ 12) จากผลการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าวิธีแก้ไขปัญหทั้ง 2 วิธี ที่นักเรียน เลือกใช้นั้นเป็นวิธีการแก้ไขปัญหที่ดี มีประสิทธิภาพ และเป็นเหตุเป็นผล เช่น การแก้ไขปัญห โดยการจัดการกับปัญหาโดยตรง เมื่อถูกเพื่อนล้อและกลั่นแกล้งหรือเพื่อนชักจูงใจไปในทางไม่ดี แต่แก้ไขปัญหโดยการปรับปรุงตนเอง เมื่อขาดเพื่อนสนิทที่จะปรับทุกข์ ไม่ทราบวิธีคบเพื่อน และ ทะเลาะวิวาทกับเพื่อน ซึ่งเป็นวิธีแก้ไขปัญหที่สามารถใช้ได้จริง เนื่องจากเพื่อนคือผู้ที่มีสถานภาพ เท่าเทียมกับนักเรียน เมื่อปัญหาเกิดจากเพื่อนเป็นต้นเหตุก็จัดการแก้ไขที่ต้นเหตุ คือเพื่อนโดยตรง ขณะเดียวกันปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนคนใด เกิดขึ้นจากตัวนักเรียนเอง ก็แก้ไขปัญหโดย การปรับปรุงตนเองแทน

1.3 ผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ไขปัญห

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักเรียนประถมศึกษา แก้ไขปัญหาการปรับตัวทุกด้าน ได้ค่อนข้างประสบความสำเร็จ โดยด้านความสัมพันธ์กับครูได้ผลกว่าด้านอื่น ๆ รองลงมา คือ ปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน ด้านการเรียน ด้านครอบครัว และด้านบุคลิกภาพส่วนตัว ของนักเรียนตามลำดับ (ดูตารางที่ 14)

จากผลการวิจัยดังกล่าว สามารถอธิบายผลได้ดังนี้ คือ วิธีแก้ไขปัญหที่นักเรียน ประถมศึกษาใช้เป็นวิธีแก้ไขปัญหที่เหมาะสม สามารถช่วยลดความวิตกกังวลและความคับข้องใจ ลงได้ เมื่อพิจารณาความมากมายของการประสบปัญหาการปรับตัวแต่ละด้านที่นักเรียนประถมศึกษา

รายงาน พบว่าปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครูเกิดขึ้นน้อยที่สุด ($\bar{X} = .34$) (ดูตารางที่ 2) และเมื่อนำมาพิจารณาร่วมกับผลของการแก้ไข้ปัญหา ก็ยังพบอีกว่า ปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครูเป็นปัญหาการปรับตัวที่นักเรียนแก้ไข้ได้ผลดีที่สุด อาจเป็นเพราะครูในประถมศึกษาเป็นครูที่ดีมีประสิทธิภาพ สามารถจัดการเรียนการสอนได้ดี ปฏิบัติตนต่อนักเรียนได้อย่างเหมาะสม มีทัศนคติที่ดีและยอมรับนักเรียน สำหรับปัญหาการปรับตัวที่แก้ไข้ได้ผลน้อยที่สุดคือ ปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวของนักเรียน ซึ่งเป็นปัญหาการปรับตัวที่นักเรียนรายงานว่าประสบปัญหาด้านนี้มากที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะว่าเด็กในวัยประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นวัยแรกเริ่มเริ่มแตกเนื้อหนุ่มสาว ฮอร์โมนทำงานมากขึ้น อารมณ์ค่อนข้างรุนแรงและเปลี่ยนแปลงง่าย ยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2533) กำลังอยู่ในช่วงของการค้นหา และยังไม่เข้าใจตนเอง ซึ่งเป็นไปตามพัฒนาการของวัย ดังนั้น จึงเป็นเรื่องปกติที่เด็กจะรู้สึกว่าจะไม่สามารถแก้ไข้ปัญหาการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวได้ผลดีมากนัก

ตอนที่ 2 ความแตกต่างของปัญหาและความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

2.1 แบบของการอบรมเลี้ยงดู

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ในจำนวนแบบของการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบตามการรับรู้ของนักเรียนนั้น นักเรียนประถมศึกษาได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเองมากที่สุด รองลงมาคือ แบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล แบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต และแบบควบคุมตามลำดับ โดย 2 แบบสุดท้าย มีจำนวนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้้น้อยมาก คือ ร้อยละ 1.7 ทั้ง 2 แบบ

นอกจากนี้ผลจากการศึกษา ยังพบอีกว่า มีนักเรียนจำนวนร้อยละ 16.3 ที่ได้คะแนนจากการตอบแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูสูงสุด เท่ากัน 2 แบบ คือ 1) แบบรักสนับสนุน-แบบให้พึ่งตัวเอง (ร้อยละ 6.1) 2) แบบใช้เหตุผล-แบบให้พึ่งตัวเอง (ร้อยละ 5.2) และ 3) แบบรักสนับสนุน-แบบใช้เหตุผล (ร้อยละ 5.0) (ดูตารางที่ 14) ซึ่งทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบิดามารดา ผู้ปกครองในปัจจุบันมีความรู้ และความเข้าใจในเรื่องของวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กมากขึ้น และใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน เพราะการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 3 แบบคือแบบให้พึ่งตัวเอง แบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผลที่นักเรียนระดับประถม

ศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูนั้น ล้วนเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งผลดีกับเด็กทั้งสิ้น ดังที่ ดุษฎี โยเฮลา (2536) ได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เมต้า และรายงานว่า ถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่งใน 3 แบบ คือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยโดย แบบใช้เหตุผล และแบบรักสนับสนุน จะมีลักษณะที่พึงปรารถนาสูง

ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมซึ่งนักเรียนประถมศึกษารายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้บ่อยมากนั้น อาจเป็นเพราะบิดามารดา ผู้ปกครองตระหนักดีว่า การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 2 แบบ ไม่ได้ช่วยพัฒนาหรือส่งเสริมบุคลิกภาพ และทัศนคติของเด็กได้มากเท่ากับการอบรมเลี้ยงดูอีก 3 แบบ ดังที่ เบคเกอร์ (Becker, 1964 อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ, 2528) ได้กล่าวไว้ว่าการควบคุมในปริมาณที่มากจนเกินไปในวัยรุ่นตอนกลางเป็นต้นไป อาจทำให้ผู้รับมีสุขภาพจิตเสื่อมและก้าวร้าวได้มาก และในกรณีที่เด็กทำผิด บิดามารดาจึงมักจะเลือกปฏิบัติต่อเด็กโดยใช้เหตุผล และการลงโทษทางจิตมากกว่าที่จะลงโทษทางกาย

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างรายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดู 2 แบบ (ได้คะแนนจากการตอบแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูเท่ากับ 2 แบบ) ถึงร้อยละ 16.3 คือ 1) แบบรักสนับสนุน-แบบให้พึ่งตัวเอง 2) แบบใช้เหตุผล-แบบให้พึ่งตัวเอง และ 3) แบบใช้เหตุผล-แบบให้พึ่งตัวเองนั้น จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูอยู่ 3 แบบที่เป็นหลักอยู่คือ 1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน 2) แบบใช้เหตุผล และ 3) แบบให้พึ่งตัวเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม และมีความสัมพันธ์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของเด็ก บิดามารดาที่ได้ใช้การอบรมเลี้ยงดูบุตรของตนถึง 2 แบบในปริมาณที่เท่า ๆ กัน เพราะอาจสังเกตเห็นว่าการใช้การอบรมเลี้ยงดูที่ดี 2 แบบในเวลาเดียวกัน น่าจะช่วยพัฒนาคุณลักษณะที่พึงปรารถนาให้บุตรหลานได้มากกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่ง เพียงแบบเดียว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงเดือน พันธุนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ (2520, อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ, 2528) เรื่อง จริยธรรมของเยาวชนไทย ที่พบว่าวัยรุ่นที่รายงานว่าตนถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากเท่าใด ก็จะมีรายงานว่าตนถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากเท่านั้น และยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ (2528) ที่กล่าวว่า จากหลักฐานการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดู (5 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้

เหตุผล แบบควบคุม แบบลงโทษทางจิต และแบบให้พึ่งตัวเอง) บางมิติมีความเกี่ยวข้องกับมิติอื่น ๆ โดยมีลักษณะความเกี่ยวข้องเป็น 2 แบบ คือ 1) แบบเกี่ยวเนื่อง เช่น แบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผล และ 2) แบบปฏิสัมพันธ์ เช่น แบบรักอบอุ่นมาก และแบบลงโทษทางจิต

2.2 ปัญหาการปรับตัวและความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

2.2.1 ปัญหาการปรับตัวโดยรวมของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษา โดยพิจารณาตามแบบของการอบรมเลี้ยงดู 6 แบบ ผลปรากฏว่า นักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ประสบปัญหาการปรับตัวโดยรวมมากที่สุด และกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลร่วมกับแบบให้พึ่งตัวเอง ประสบปัญหาการปรับตัวโดยรวมน้อยที่สุด (ดูตารางที่ 16) และเมื่อเปรียบเทียบแบบของการอบรมเลี้ยงดูกับการประสบปัญหาการปรับตัวโดยรวมแล้ว พบว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเองประสบปัญหาการปรับตัวโดยรวมมากกว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) (ดูตารางที่ 18)

2.2.2 ปัญหาการปรับตัวแต่ละด้านของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

เมื่อแยกพิจารณาเปรียบเทียบในแต่ละด้านของปัญหาการปรับตัว พบว่านักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ประสบปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครูมากกว่ากลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) (ดูตารางที่ 25) ปัญหาการปรับตัวด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

2.2.3 ความสามารถในการปรับตัวโดยรวมของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูทุกแบบมีความสามารถในการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล-

แบบให้ฟังตัวเอง มีความสามารถในการปรับตัวโดยรวมดีที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มที่ได้รับการอบรม เลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน-แบบใช้เหตุผล แบบใช้เหตุผล แบบรักสนับสนุน แบบรักสนับสนุน-แบบให้ฟังตัวเอง และแบบให้ฟังตัวเอง ตามลำดับ (ดูตารางที่ 30) และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวโดยรวมของนักเรียนประถมศึกษา โดยจำแนกตามแบบของการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 6 แบบ แล้วพบว่า (1) นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสามารถในการปรับตัวโดยรวมดีกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ฟังตัวเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) (2) นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล-แบบให้ฟังตัวเอง มีความสามารถในการปรับตัวโดยรวมดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ฟังตัวเอง และแบบรัก-สนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) (ดูตารางที่ 32)

2.2.4 ความสามารถในการปรับตัวแต่ละด้านของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน

เมื่อแยกพิจารณาเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวในแต่ละด้าน ผลปรากฏว่าเฉพาะความสามารถในการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวของนักเรียนเพียงด้านเดียวเท่านั้น ที่พบว่า กลุ่มนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล-แบบให้ฟังตัวเอง มีความสามารถในการปรับตัวด้านนี้ดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ฟังตัวเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) (ดูตารางที่ 43)

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวถึงไปแล้วในข้อ 2.2 จะเห็นได้ว่าเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่า "นักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน จะประสบปัญหาการปรับตัวและมีความสามารถในการปรับตัวต่างกัน" และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน กำนันดี (2520) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันของพ่อแม่ ทำให้เด็กปรับตัวต่างกัน รวมทั้งผลการวิจัยของ อรอนงค์ นิยมธรรม (2531) ที่พบว่าวัยรุ่นที่รับรู้ว่าคุณเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีคะแนนเฉลี่ยอัตมโนทัศน์สูงกว่าวัยรุ่นที่รับรู้ว่าคุณเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ ความคุ้มครองมากเกินไปและแบบทอดทิ้ง และยังพบอีกด้วยว่าวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศรับรู้ว่าคุณเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ ความคุ้มครองมากเกินไป และแบบทอดทิ้งรวมกันมากกว่าแบบประชาธิปไตย ขณะเดียวกันวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมรักต่างเพศก็รับรู้ว่าคุณเองได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากกว่าแบบให้ ความคุ้มครองมากเกินไปและแบบทอดทิ้ง

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนประถมศึกษาที่ประสบปัญหาการปรับตัวน้อยที่สุด และมีความสามารถในการปรับตัวที่สุดคือ นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแบบให้พึ่งตัวเองร่วมกันนั้นอาจจะเป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดามีเหตุผล ให้รางวัลและลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของเด็ก ไม่ใช่อารมณ์ร่วมกับการให้ความช่วยเหลือในการฝึกฝนให้เด็กช่วยเหลือตัวเองในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และให้โอกาสในการตัดสินใจเรื่องง่าย ๆ ด้วยตัวเองตามโอกาสอันเหมาะสมนั้น ถือได้ว่าเป็นการอบรม ที่ช่วยพัฒนาเด็กให้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และเมื่อพิจารณาผลของการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบแบบต่าง ๆ ของการอบรมเลี้ยงดูต่อการประสบปัญหาและความสามารถในการปรับตัวแล้ว ผลการวิจัยก็ยังคงสอดคล้องกันว่าในแบบอื่นๆ ของการอบรมเลี้ยงดูนั้น ไม่ปรากฏความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแบบให้พึ่งตัวเอง และแบบรักสนับสนุน-ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเองประสบปัญหาการปรับตัวมากกว่า และมีความสามารถในการปรับตัวได้ต่ำกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และยังพบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลร่วมกับแบบให้พึ่งตัวเอง ก็มีมีความสามารถในการปรับตัวดีกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเอง หรือแบบรักสนับสนุนเพียงแบบเดียวนั้นย่อมแสดงให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลที่ใช้วิธีการชี้แจงให้เด็กทราบเหตุผลที่ควรทำและไม่ควรกระทำ เป็นพฤติกรรมที่ดีควรกระทำ หรือพฤติกรรมที่ไม่ดีไม่ควรจะทำ ให้นำมาลงมือปฏิบัติและผลเสียที่เกิดจากการกระทำของเด็กที่ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น มีการลงโทษ และให้รางวัลที่เหมาะสมกับพฤติกรรมที่เด็กแสดง จะช่วยเด็กได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควร และไม่ควรกระทำ ร่วมกับการอบรมเลี้ยงดูโดยเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัย โดยที่บิดามารดาคอยฝึกฝนแนะนำ เพื่อให้เด็กช่วยเหลือตัวเองในชีวิตประจำวันได้เร็ว เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่จะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดี

ส่วนผลการวิจัยที่เปรียบเทียบแบบต่าง ๆ ของการอบรมเลี้ยงดู ต่อการประสบปัญหาและความสามารถในการปรับตัวแยกแต่ละด้าน โดยผลการวิจัย พบว่า ในส่วนของการประสบปัญหาการปรับตัว พบว่าเฉพาะนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ประสบปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครูมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแบบให้พึ่งตัวเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$) ส่วนปัญหาด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างนั้น น่าจะเป็นเพราะ

เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่ รักใคร่ ให้ความช่วยเหลือ ให้ความสนใจอย่างมาก อาจทำให้เด็กคิดว่าเมื่อเขาอยู่ที่โรงเรียน ครูก็ควรปฏิบัติต่อเขาเช่นเดียวกับที่บิดามารดา แต่ในความเป็นจริงมิได้เป็นเช่นนั้นจึงทำให้เด็กสับสนปฏิบัติตนได้ไม่ถูกต้อง เหมาะสม และเกิดปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับครูได้ สำหรับในส่วนของความสามารถในการปรับตัว เมื่อแยกพิจารณาความสามารถในการปรับตัวแต่ละด้าน พบว่านักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลร่วมกับแบบให้พึ่งตัวเอง มีความสามารถในการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวดีกว่านักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเองเพียงอย่างเดียวนั้น แสดงว่าการเร่งหรือการผลักดันให้เด็กช่วยตัวเองในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เขาปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวันได้เร็ว ซึ่งบิดามารดาเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์แก่เด็ก โดยมีได้ชี้แจงเหตุผล หรือข้อดีข้อเสียให้เขารับทราบว่าถ้าเขาช่วยตัวเองได้เร็ว จะเกิดผลดีแก่ตัวเองอย่างไร และถ้าเขาไม่พยายามฝึกหัดเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สามารถช่วยตัวเองได้แล้ว เด็กจะได้รับผลเสียอย่างไร ก็อาจทำให้เด็กคิดว่าบิดามารดาไม่รักใคร่ เอาใจใส่เขาเท่าที่ควร รู้สึกว่าตัวเองไร้ค่า ขาดความมั่นใจและหัวนโหน่ง่าย เพราะเด็กยังไม่มีวุฒิภาวะพอที่จะเข้าใจได้ด้วยตัวเอง ดังนั้นบิดามารดาจึงควรจะได้อธิบายเหตุผลที่ต้องการให้เด็กสามารถช่วยตัวเองในกิจกรรมต่าง ๆ

ตอนที่ 3 ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆ

3.1 การพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวโดยรวม

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบสเต็ปไวส์ เพื่อหากลุ่มตัวพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวโดยรวมที่ดีที่สุดของนักเรียนประถมศึกษา จากแบบของการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาตามการรับรู้ของนักเรียน 5 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต แบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และแบบให้พึ่งตัวเอง พบว่ากลุ่มตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบรักสนับสนุน และแบบให้พึ่งตัวเอง สามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวโดยรวมได้ 34.24 % (ดูตารางที่ 44)

3.2 การพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวแต่ละด้าน

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบสเต็ปไวส์ เพื่อหากลุ่มตัวพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวแต่ละด้านที่ดีที่สุดของนักเรียนประถมศึกษาจากแบบของการอบรมเลี้ยงดูของ

บิดามารดา ตามการรับรู้ของนักเรียน 5 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนแบบลงโทษ ทางกายมากกว่าทางจิต แบบควบคุม แบบใช้เหตุผล และแบบให้พึ่งตัวเอง พบว่า

ความสามารถในการปรับตัวด้านครอบครัว และความสามารถในการปรับตัวด้าน

ความสัมพันธ์กับเพื่อน กลุ่มตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดู 2 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน โดยกลุ่มตัวพยากรณ์ดังกล่าว สามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวด้านครอบครัวได้ 24.52 % และสามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนได้ 19.03 % (ดูตารางที่ 45 และ 48)

ความสามารถในการปรับตัวด้านการเรียน และความสามารถในการปรับตัวด้าน

ความสัมพันธ์กับครู กลุ่มตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดู 2 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเอง โดยกลุ่มตัวพยากรณ์ดังกล่าว สามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวด้านการเรียนได้ 20.98% และสามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครู ได้ 13.92 % (ดูตารางที่ 46 และ 47)

ความสามารถในการปรับตัวด้านบุคลิกภาพส่วนตัวของนักเรียน ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ซึ่งสามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวได้ 15.65 % (ดูตารางที่ 49)

จากผลการวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นไปตามสมมุติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูสามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย โดยใช้การวิเคราะห์เมต้า ของคุษฎี โยเหลา (2536) ที่สรุปว่าการอบรมเลี้ยงดูทางบวก อันได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบใช้เหตุผล แบบรักสนับสนุนมีผลทางบวกกับตัวแปรด้านบุคลิกภาพและสังคม นั่นคือ ถ้าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่งใน 3 แบบนี้ จะมีลักษณะที่พึงปรารถนาสูง เด็กมีความภูมิใจในตนเอง มีเหตุผลเชิงจริยธรรม และยิ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาวิจัยของ อรพิน ชุขม และอัจฉรา สุขารมณ (2536) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของนักเรียนวัยรุ่นแบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ข้อค้นพบใหม่เพิ่มขึ้น คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเองสามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนระดับประถมศึกษาด้วย ซึ่งอาจเนื่องมาจากสภาพ

สังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และมีความยุ่งยาก สลับซับซ้อนในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้นมาก การที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้เป็นผู้ที่สามารถพึ่งพาตัวเองได้ ทำให้เด็กสามารถช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้น ลดการพึ่งพาผู้อื่นลง ทำให้เป็นผู้ที่สามารถปรับตัวได้ดี ดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม ในสังคมที่มีการปรับเปลี่ยน อย่างรวดเร็ว ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบให้พึ่งตัวเองได้ จึงเป็นตัวพยากรณ์อีกตัวหนึ่งที่เพิ่มขึ้นมาและสามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของเด็กประถมศึกษาได้

นอกจากนี้ ผลของการวิจัยยังพบว่า การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ตามการรับรู้ของนักเรียนแบบใช้เหตุผล ยังเป็นแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ปรากฏอยู่ในทุกกลุ่มของตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่สามารถพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษา ทั้งโดยรวมและทุกด้านของความสามารถในการปรับตัวเมื่อแยกพิจารณาเป็นด้าน ๆ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ คือ การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริม หรือจัดวางการกระทำของบุตร รวมทั้งการให้รางวัลและลงโทษบุตรได้อย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตรมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง จะช่วยให้บุตรเรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ (ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ, 2528) สามารถต้านทานสิ่งยั่วยู่ใจได้ และเมื่อกระทำผิดแล้วจะรู้สึกอายและยอมรับผิด (Hoffman, 1970 อ้างใน ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ, 2528) ซึ่งล้วนแต่เป็นคุณลักษณะที่เอื้อให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ดีทั้งสิ้น